

Onterechte angst

Het beeld blijft de media beheersen: de Amerikanen die te kust en te keur zouden rondsnuifelen en graaien in Europese data. Vooral politici hebben er een handje van om dit beeld te schetsen althans te benadrukken. En gebruiken dit beeld vervolgens om met ideeën te komen om Europa te beschermen tegen het ‘slechte’ Amerika. Is dat beeld nou gerechtvaardigd? Ik verklap alvast mijn visie vanuit juridisch perspectief: nee. Ik ga een poging doen dat in deze column uit te leggen.

Allereerst even een paar van de recente ideeën. In Europees verband bepleitte GroenLinks-Europarlementariër Judith Sargentini onlangs dat een Europese cloud ‘de enige manier zou zijn’ om Europese gegevens te beschermen tegen ‘Amerikaanse datagraaierij’. Letterlijk vermeldt ze: “Het Europees Parlement wil duidelijke grenzen stellen aan de datagraaierij. Dat is een belangrijke eerste stap.” En in Nederland was er recent het VVD-kamerlid Bart de Liefde, die het idee lanceerde dat Nederlandse bedrijven hun vertrouwelijke informatie moeten opslaan bij Nederlandse clouddienstverleners.

Over het hoe en waarom blijven deze politici vaag. De Liefde denkt dat vertrouwelijke informatie veel veiliger kan worden opgeslagen in eigen land. Over het Europees Parlement vond ik dit: het parlement maakt zich vooral zorgen over de veiligheid van persoonsgegevens, welke zorg nog groter wordt door de onthullingen over de mate waarin Amerikaanse veiligheidsdiensten gegevens in de cloud aftappen. GroenLinks-Europarlementariër Judith Sargentini wordt daarbij als volgt aangehaald: “Er is geen enkel excuus voor het afluisteren van de hele online wereldbevolking. Het is schadelijk voor de democratie en de rechtsstaat. Ook de belangen van onze bedrijven zijn in het geding door bedrijfsspionage.” Toe maar, denk ik dan.

Goed, samenvattend, er zijn dus kennelijk twee redenen waarop ideeën voor een Nederlandse en/of Europese cloud worden gebaseerd: (i) een Nederlandse of Europese cloud is veiliger en (ii) het moet maar eens afgelopen zijn met die Amerikaanse afluisterschandalen en spionagepraktijken.

Het eerste punt kan natuurlijk een heel valide reden zijn, indien deze inderdaad klopt. Maar daar hoor je de politici niet over. En dat is jammer, want eerlijk gezegd kan ik als advocaat niets met de blote stelling dat een Nederlandse of Europese cloud veilig(er) is.

Menno Weij is partner bij SOLV Advocaten, gespecialiseerd in technologie, media en communicatie.

Voor abonnees van AutomatiseringGids heeft SOLV gunstige tarieven

Sterker nog, het leidt direct tot meer vragen. Bijvoorbeeld: waarom zou een niet-Nederlandse of niet-Europese cloud minder veilig zijn dan een Nederlandse of Europese cloud? Maar ook: wat wordt bedoeld met veilig?

De AIVD (en overigens ook andere justitiële autoriteiten) krijgen relatief gemakkelijk toegang tot gegevens in een Nederlandse cloud, nog even daargelaten de samenwerking die plaatsvindt tussen Nederlandse autoriteiten en buitenlandse. En als er ergens veel ‘getapt’ wordt, is het wel in Nederland. Is dat dan wel veilig? Zegt u het maar. Of eigenlijk liever: laat de VVD en GroenLinks dit maar uitleggen.

Het tweede punt over Amerikaanse afluisterschandalen en spionagepraktijken is natuurlijk een verwijzing naar PRISM en/of de Amerikaanse Patriot Act, waarbij de Amerikaanse overheid maar lukraak in onze gegevens zou graaien. Wat PRISM betreft, kun je je afvragen of dit terecht is. PRISM is immers een heel apart geval, namelijk een (oorspronkelijk) geheim programma van de NSA die als het ware ‘onder de radar’ plaatsvindt en waarbij geheime rechtbanken betrokken zouden zijn. En of men in Europa het nu leuk vindt of niet: PRISM is uiteindelijk gebaseerd op Amerikaanse wettelijke waarborgen. Maar laten we ook niet vergeten dat we er in Europa ook wat van kunnen – denk bijvoorbeeld aan de hack van Belgacom door de Britten.

Wat de Patriot Act betreft, is het nog maar de vraag of een Nederlandse of Europese cloud daartegen bestand is. Dat lijkt immers gesuggereerd te worden door de heren en dames politici. Maar dat zal lang niet altijd het geval zijn. Want als de Nederlandse of Europese cloud op enigerlei wijze een (structurele) band heeft met een Amerikaans bedrijf, kan de Patriot Act onder voorwaarden nog steeds van toepassing zijn op die Nederlandse of Europese cloud. Bovendien wordt in de media miskend dat het bij de Patriot Act dient te gaan om valide en legitieme verzoeken. Het is dus bepaald niet zo dat de Patriot Act een vrijbrief vormt voor de Amerikaanse overheid om naar willekeur data op te vragen.

Zeg ik daarmee dat ik een tegenstander ben van een Nederlandse of Europese cloud? Nee, dat zeg ik zeker niet. Maar wat ik wel zeg: laten we de discussie met eerlijke en valide argumenten voeren, in plaats van met holle verkiezingspraatjes. «

“Vooral politici schetsen het beeld van de VS die snuffelt in Europese data”